Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Рік II. Луцьк, Четвер дня 29 Грудня 1927 р. Ч. 54 (61).

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА

Орган Української Національної Думки

Ціна 20 гр.

Виходить що-четверга і неділі.
Адреса редакції й адміністрації: ЛУЦЬК на Волині, Алеї Б. Хороброго, 18

Передплата: в краю: на 1 місяць 1 зол., на чвертьрічно 3 зол., на пів оку 5 зол. 50 гр., рік 10 зол.; за границею; на рік 2 америк. доляри або їх вартість в вищій валюті

Рукописів не звертається. —Оголошення після умови
Непідписаних дописів не приймається.

Наука для нас.

В міру того, як зближається термін виборів, польські воюючі табори начинають примирюватись, а на т. зв. „кресах"—на українських і білоруських землях—те примирення переходить у дружбу. Вже майже всі польські партії в Галичині й на Волині подали собі руки, щоби до виборів йти спільним фронтом. Так партії державного польського народу готуються до оборони своїх національних інтересів, де вони не мають св єї більшости. Це зайвий раз підсказує нам, що тим більше потрібний той спільний фронт нам українцям. І він у нас мусить бути!

Скільки буде українських лист при виборах до сойму?

Деякі наші люде турбуються тим, що вибори до польського сойму 1928 р. буде нам українцям трудно перевести, бо буде виставлено кілька українських лист. Ці турботи є зовсім зайві. Про кілька „українських лист" при цих виборах можуть говорити тільки ті, що й у 1922-ому році казали, що є навіть не кілька, а кільканадцять „українських лист". Але кожний навіть несвідомий українець знав у 1922-ому році ту святу правду, що тоді була тільки одна українська листа. Тих лист, у 1922-ому році, на яких стояли також українці, поза листою № 16, ніхто українськими не називав. Не має підстави й тепер рахувати українськими листами ті листи, що їх виставлятимуть панські чи московсько-більшовицькі прислужники. Листа українська при недалеких виборах буде тільки одна і то та сама, що була в 1922 ому році. Та листа буде тепер означена назвою „Листа Бльоку непольських народів у Польщі".

Нам скажуть: але-ж тепер будуть т. зв партійні листи. На це є тільки одна відповідь: у 1922-ому році також були партійні листи всяких панських запроданців, але кожний тее знав і сьогодня знає ту саму святу правду, що в обличчу небезпеки для цілого народу весь народ мусить стати до оборони. Хто цього не розуміє, хто проти тієї правди виступає, тому не ходить про добро народу, той має щось инше на умі. Отже, як у 1922-ому році так і тепер буде при виборах більше лист, на яких будуть також українці, але українська листа буде тільки одна. Вибірати не буде з чого. На ту листу віддадуть свої голоси всі українці, і переможуть як світло перемогли своїх противників у 1922 році.

Дві засади.

Тепер не один українець ставить собі таке запитання: що треба робити, щоби при виборах виграти?

По перше—що значить виграти?

Отже виграти—це коротко означає: вибрати стільки і таких наших представників, щоби по тому було видно, чия то земля, де ми живемо, та щоби вибрані люде гідно заступали інтереси тих земель і її мешканців—виборців

Як-же їх вибрати?

Вибори—це не є щось таке, як колись бувало, що шляхтич чи дворянин має голос, а вже „хлоп" чи „мужик"—того голосу не має. Тепер не тільки кожний селянин і робітник має голос, але пани теж не мають більше голосів від „мужика"; кожний тільки один голос має, а до того й жінки тепер „голосисті"—також на рівні з чоловіками мають при виборах голосувати. А погляньмо, кого в нас більше?— Звичайно — українців, до того селян. Коли всі підуть до голосовання, то чи може їх хто небудь переголосувати?—Ні! Але треба, щоби іменно всі — і чоловіки і жінки—пішли голосувати. Бо коли один піде, а другий ні, то ясно, що порівнюче маленькі групки через те робляться більшими і тоді українці проведуть одного-двох своїх, а решта дістанеться комусь иншому. Треба йти до голосовання по зразку 1922-ого року. Це-ж за забавку кожному! Неділя, день вільний, зібрав всю свою сім'ю від 21 року життя і пішов віддати свої голоси. За 5 літ один раз хіба тяжко пройтися хочби навіть кілька верст і в неподогу? Дурниця! А вже перевага запевнена!

Ось і є перша засада, яка при виборах запевняє побіду: **всі як один, мусять голосувати.**

Але часом, навіть коли й всі голосують, то все таки не виграють, або виграють дуже мало. Чого це так? А зовсім просто. Нас буде 10, а противників наших 4. Коли ми всі як один разом голосуємо, то ті 4 хай би й лопнули, то все одно їх тільки 4 і вони мусять програти. А коли з нас 2-ох перейде до противників, а решта голосуватиме на 4 листи?—Тоді вже як не крутіть, що не робіть, а коли противники підуть разом, то таки вони виграють, хоч їх і в півтора рази меньше за нас. Чи не так?—Адже це ми дуже добре бачили про виборах до самоврядувань

Ось вам і друга засада, яка всіх і все б'є при виборах: **всім голосувати на одну листу.**

Ще до виборів трошки більше, як два місяці Але вже тепер кожний мусить собі затямити ті дві засади: **всі українці до виборів, всі голосують на одну листу!** Коли така буде в нас постанова, то ніяка сила не зможе нас перемогти, бо як не рахуйте, а нас все таки на наших землях що найменше чотири рази більше, як тих, що виступають до боротьби з нами при виборах Коли ми будемо притримуватись тих двох засад, тоді сміло можемо сказати: **шапками противників закидаєм!**

Український Виборчий Комітет в Луцьку.

Дня 25 ц. м. відбулась в Луцьку укр. передвиборча нарада, в якій взяли участь громадяне Луцька і повіту, як теж представники з Рівного. Нарада рішила однозгідно, що є в інтересі всіх непольських народів, а з'окрема українців в Польщі, іти до виборів спільно, бо тільки спільний виступ всіх тих народів підчас виборів запевнить їм належне представництво в соймі й сенаті. Після дуже цікавих дискусій розійшлися всі в повній вірі, що як у 1922-ому році, так і тепер український народ Волині не дасться звести на манівці і як тоді, так і тепер віддасть свої голоси тільки тим своїм дійсно народнім представникам, що підуть до виборів по листі Бльоку непольських народів у Польщі

На нараді покликано до життя Український Виборчий Комітет, який відтепер займеться підготовкою до виборів. Бюро Комітету міститься при Ал. Бол. Хороброго 18 і урядує від год 10 до 2-ої і від 4-ої до 7-ої

В Т-ві „Просвіта", чи в „Українбанку" в Луцьку?

„З волі українського народу" на письмі і фактично „з волі хлібодавців панів" засновано на „конференції українських націоналістів" в Ковлі 17.XII ц. р. „Український Народній Комітет" з осідком „Виконавчого бюра" в Луцьку. Оте то „бюро" розсилає тепер до людей листи, на гарному папері, з друкованою фірмою, де вказано адресу „бюра" — „вул. Ягелльонська 93". Кожний знає, що це є адреса Т-ва „Просвіта" і „Українбанку" в Луцьку. Оскільки нам відомо, то ніякого „виконавчого бюра" там немає, а тільки в „Українбанку" сидить дир. Ковалевський, голова отого „з ласки Божої" Комітету. Думаємо, що ні Т-во „Просвіта" ні „Українбанк" нічого про якесь „бюро" в своїх льокалях не знають. А що тут все-ж таки негідно використовується їхню адресу, то може вони, а в першу чергу Управа чи Надзірна Рада „Українбанку" поучить пана директора, що банк то є банк, а не осідок якогось „бюра", що директор Банку є в Банку директорем і виконує банкові справи, а не головою якогось Комітету для провадження „політики". Пан директор Ковалевський дуже помиляється, коли рахує, що „Українбанк" можна переміняти собі перед виборами на свою „політичну" крамничку.

Т-во „Просвіта" і „Українбанк" в Луцьку з певністю скажуть тут своє слово, щоби їх не змішувано з якимось „бюрами", та щоб ізза їх спільної адреси не ширилось між людьми баламутство.

Духовні таки хочуть мандатів

В попередньому числі ми подавали вістку про те, що ніби православне духовенство на чолі з митрополитом Діонисієм має також вмішуватись у виборчу кашу. В ч. 296 газети „За Свободу" поміщено спростовання канцелярії Св. Синода, що це неправда. Вмішуючи це спростовання, „За Свободу" додає, що по її відомостям таки правда те, що вона повідомляла про передвиборчі наради наших духовників.

В тому-ж числі та газета подає, що група представників духовенства на чолі з прот. Яковлевим (член кремянецької духовної консисторії) творить православний виборчий список. Вища духовна влада ставиться до цього „невтральнó". Головну участь в творенні цеї „лавочки" бере митрофорне духовенство.— Виходить, що „русскіє люді духовного сана" таки будуть туманити наших людей підчас виборів.

Єтінний календар.

З сьогоднішним числом розсилаємо нашим ВП. прихильникам наш ілюстрований стінний календар „Рідної Школи“ на 1928 рік. Ціни не визначуємо, бо віримо, що Шан. Громадянство поспішить „Рідній Школі“ на допомогу, пересилаючи долученим чеком добровільний даток, як частинне покриття видатку на календар. У кого призбіралося би більше календарів з иншими часописами, прохаємо передати їх своїм знайомим враз з долученим чеком. Ні один чек не повинен остати незужиткований.

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ“.

Що треба знати українському виборцеві.

Про виборчі списки і реклямації.

Дня 2го січня 1928 р. обводові комісії виложать до публичного перегляду списки виборців, що є управнені до голосування в даному обводі. Списки мають бути виложені до 15-го січня включно.

Закон постановляє що: 1) списки мають бути виложені в льокалі обводової комісії щоденно через 6 годин і то в такім часі, щоби всі виборці могли їх перелядати.

2) Переглядати списки можна кожному, як рівнож можна робити виписки і витяги.

3) Обводова комісія мусить оповістити публично про урядові години.

В кожній громаді мусить завчасу оснуватися український національний виборчий комітет, який:

1) починаючи від 2-го січня провірить списки виборців;

2) якщо когось з українських виборців не втягнено до списку, комітетові мусять подбати, щоби поминений виборець вніс реклямацію до обводової комісії найдалі до 16-го січня (але краще скорше, ніж в останнім дні).

3) Якщо поминеного виборця немає на місці, або з инших причин він не може внести реклямації, має внести таку реклямацію хто-небудь з членів комітету.

4) Якщо в списках до сойму, чи до сенату поміщено неуправнених до голосування, себто таких, що не скінчили до дня 4-го листопада 21 років, або що зайшли до села по 4-ім листопада ц р (в соймових списках), чи в сенаторських списках таких, що до дня 4-го листопада 1927 р. не скінчили 30 літ, або що зайшли до села по 4-ім листопада 1926 р, зглядно були карані карою, що відбирає виборцеві право голосування проти таких осіб—члени комітету мусять внести найдалі до 16-го січня реклямацію до обводової комісії.

В котрому селі не твориться виборчий комітет ізза байдужности виборців, там мусить про те все подбати свідомий громадянин — виборець, якому лежить на серці сила українського народу.

Реклямації можна вносити або на письмі, або устно. Устно в той спосіб, що в урядових годинах приходиться до обводової комісії і реклямацію диктується до протоколу урядуючому членові комісії. Письменно в такій формі:

До Обводової
Виборчої комісії
в) ....

(Імя і призвище) .... замешкалий в громаді .... повіту .... просить Комісію помістити його (або когось другого) на списку виборців до сойму (сенату) громади .... тому, що йому прислугує право вибирання на тій підставі: (тут навести арґументи, на підставі котрих належиться право вибирання).

зволить тому Обводова Виборча Комісія умістити (того а того) в списку виборців до (сойму, сенату) в громаді ....

Місцевість, дня .... 1927 р
(імя, та прізвище та точна адреса того, що вносить реклямацію).

Проти відмовного рішення Обводової Виборчої Комісії треба внести жалобу до Окружної Виборчої Комісії. Скаргу слід внести на протязі трьох днів від доручення, зглядно оголошення рішення Обводової Комісії. Скарги слід вносити через обводову Комісію.

Всі письма належить писати по українськи. Тільки на Холмщині, Підляшшю і Лемківщині мається писати по польськи.

Допильновання списків і вношення реклямацій—це найважнійший обов'язок в передвиборчому часі. Виповніть його сoлідно!

Закон про свободу передвиборчих зібрань.

Важне для скликаючих віча і збори!

З оголошенням виборів до сойму і сенату е важним закон в справі свободи передвиборчих зібрань з дня 5-го серпня 1922 р. Цей закон постановляє, що всякі публичні збори в замкнених льокалях, які скликають чи то в борці, чи кандидати на послів почавши від дня оголошення виборів аж до дня голосування (це є від дня 5-го грудня 1927 р. до дня 11-го марта 1928 р) не потребують ані повідомлення, ані дозволу адміністраційної влади.

Передвиборчі зібрання на публичних дорогах і площах (збори під голим небом) вимагають повідомлення староства, або найблищої станиці державної поліції на 24 години перед розпочаттям зборів. Такі зголошення можуть бути письменні, або устні і в цім зголошенню мусить бути поміщене: 1) імя і призвище скликуючого збори, 2) заява, що збори мають характер передвиборчий і 3) адреса скликуючого збори. Дотична адміністраційна влада є обовязана негайно видати потвердження зголошення і не потрібно вичікувати дозволу влади. Зголошення і посвідчення є вільне від стемплевої оплати.

Слід при цьому замітити, що збори на подвіррях і огородах, які творять з будинком органічно замкнену цілість, не уважається зібранням під голим небом.

На всяких зібраннях, так у замкнених льокалях як і під голим небом, вільно бути присутним поліції і представникам староства.

„Особисті порахунки“.

Особисті порахунки в життю—це звичайна річ. Бувають вони дурничні, але бувають і такі, що часто потягають за собою дуже сумні, а часом і страшні наслідки. У всякому випадку, хоч особисті порахунки і є в життю звичайною річчу, але їх завсігди осуджувалось і осуджується, як нездорове, шкідливе явище. Тим більше гідні осуду і навіть напятновання особисті порахунки в пресі, яка має особливі і почесні завдання в громадянстві. Бо такі порахунки ганьблять чесну, незалежну газету, а до того приносять велику шкоду громадській справі.

Коли особисті порахунки в газеті шкодять громадській справі, то ще більшу шкоду приносить тій справі неправильне розуміння боротьби, яку ведуть між собою окремі газети ріжних напрямків, а яку дехто вважає також особистими порахунками. А з таким неправильним розумінням отої боротьби стрічаемось тепер на нашому селі. Деякі люде не входять у причини, чому одна українська газета пише так, а друга інакше, чому ріжні українські газети між собою ніби „сваряться“, і кладуть оту „сварку“ на карб „особистих порахунків“ окремих людей, що в газетах пишуть. Наслідки такого розуміння справи дуже погані і шкідливі, бо знеохочують людей до громадської роботи, сіють в народі зневіру у власні сили й успіх боротьби за краще завтра, та створюють податливий грунт для всяиких брехливих обіцянок, з якими приходять до народу всякі пройдисвіти і запроданці.

Коли на селі говорять в більшости по несвідомости про газетні „особисті порахунки“, то деякі газети свідомо підтримують цю байку, щоби ще більше баламутити наших людей. І це зовсім звичайне. Бо по українськи друкуються не тільки дійсно українські газети, але й такі газети, що їх видають наші вороги, щоб краще розбивати українські народні сили. Ясно, що вони підтримують в народі все, що тільки може шкодити народнім інтересам, отже й оту думку про якісь „особисті порахунки“. Приміром: хтось працює на шкоду народньої справи; про це й написали в газеті, щоб люде остерігались. А той хтось тоді й розсіває чутки, що це, мовляв, газета, чи хтось там, що працює в газеті, має з ним особисті порахунки і тому проти нього пише, а за нього ніби то й немає кращого оборонця громадської справи. Як люде йому повірять, то такий шкідник і далі шкодитиме громадській справі.

Отак у величезній більшости виглядають оті ніби „особисті порахунки“ в газеті.

Але збиває людей з толку те, що про деяких людей писалося колись добре, а нараз пишеться погано. Але кожний чей-же знає, що буває людина хороша, хороша, а нараз покраде щось у когось. Тоді здвигають люде плечима, але про таку людину не кажуть інакше, як—злодій.

Те саме є і в громадському життю. Поки добра людина, то й добра, але коли починає „скакати в гречку“, то так про неї і пишеться, щоби й других за собою не тягнула. От хочби б. посли Пащук і Приступа: були добрі, добре про них і писали; а хіба тепер можна про них писати те, що писалось у 1922-1923-ому роках? Смішно й казати. Те саме й про таких панів, як прм. Олександер Ковалевський. Поки він працював тільки в „Українбанку“ в Луцьку й на кооперативнім полі і під впливом инших повів правильну кооперативну лінію, то не згадувалось навіть його більше як поганого минулого і писалось про нього добре, але коли він запхав, як то кажуть „ніс в пушок“ і взявся за „політику“, яку повів по вказівках панів з Варшави, чи може навіть тільки тих, що напротів парку в Луцьку, то не хто инший, а він сам взновив проти себе сумну память з минулого і сам викреслив себе з числа чесного українського громадянства. Він-же так і каже: я так хочу! Трудно—„любіш, брат, кататься, любі й саночкі возіть“ каже московська поговірка. Але все-ж таки тут не ходить про особи. Тут ходить про той шкідливий напрям, який вони хочуть защепити на громадському грунті. І ото, щоби люде не збивалися з толку, то й показується їм хто і куди їх хоче вести

Таких людей муситься пятнувати з громадського обов'язку. Бо вони ж не є тільки самі собою, а як бачимо—мають засоби на свою ганебну роботу, видають свої газети, закладають свої „комітети“, партії і т. д., надають тому всьому приманчиві назви і несвідому людину дійсно можуть збити з толку та повести її проти її власних інтересів. Такі випадки у нас ми вже бачили. Тому то знов треба розібратися, яка газета і про що пише та як пише. Бо й у тих запроданих газетах ми бачимо напади на ріжних людей. Пригадаймо собі вже закінчену історію з Пащуками і Приступами. Адже вони також лаяли не одного і то такими словечками, що тільки на московській вулиці можна їх почути, а тепер? Шкода слів на пояснювання, бо кожний ту історію знає, а найкраще свідчить про їхню „правдомовність“ і „народолюбивість“ те, що напакостивши, і вони і їхні собрати вивтікали, хто до Славути, а хто до „буржуазного“ Гданська.

Напади отакої запроданської преси також не без інтересу. Це вже життя дало світові таку правду, що коли нечесні люде когось лають, то він видко не з їхньої кумпанії.

На все сказане я міг би навести чимало зразків таки з нашого громадського життя на Волині. Але це забралоб багато місця — а по друге—кожний, що слідкував за тим життям, то сам легко їх собі пригадає. Думаю, що й цього вистарчить, щоби люде менше дивились на якісь нібито „особисті порахунки“, а більше приглядались до того, що вони уявляють собою по суті. Бо тут ходить не про окремих осіб, навіть не про окремі органи преси, а ходить тут про добро або зло народу. Ті ніби „особисті порахунки“, які приписують всякі хрунівські газети українській незалежній пресі—це боротьба здорового українського орґанізму з ворожою гнилою розкладовою роботою серед нашого народу.

Грицько Гладкий.

Хамелеон.

Редактор варшавської „Української Ниви“ Петро Певний від певного часу веде дуже непевну роботу... Виступає проти бльоку меншостей, нападає, і то в спосіб непристойний, на українських національних діячів, намагається розкласти єдиний національний фронт і робить це... як український націоналіст...

Ми переконані, що праця п. Певного дає инші результати, від тих, яких він сам сподівається, і яких бажали би ті, чиїм інтересам він тепер служить: фронт наш зміцниться й перед небезпекою розкладової роботи п.п. „Певних і Спілки“ ми тільки здвоїмо чуйність і зміцнимо нашу солідарність.

Але нехай же всі знають, хто такий цей „редактор“... Син редактора полтавської російської газетки, Певний виринув в 1918 р. на поверхні нашого суспільного життя в ролі редактора гетьманського „Відродження“ яке вірою, й правдою, а краще сказати всякою не-

правдою служило Ясновельможному, прославляючи „Його Світлість" з такою енергією, з якою збірало й „казьонниє обявлєнія" на яких добре заробляло. Скинула Директорія Скоропадського і Певний почав не з меншою енергією й очевидно з однаковим переконанням боронити... Директорію в її фронтових і нефронтових газетах, виданих завжди за державні гроші. Але п. Певний не все редагував, часто і в ролі прокуратора виступав. Хто з українців не здрігнеться, згадуючи про ганебне страчення одного з найкращих старшин і організаторів української армії полковника Балбачана? Але чи всі знають, хто був на суді над Балбачаном прокурором? Прокурором був п. Певний...

У 1921-1922 р.р. бачимо п. Певного в Варшаві, яко адміністратора „Української Трибуни", (хоч він і твердить, що був техніч. редактором) яку редаґував неб. Ол. Саліковський. Певний тоді ще не був таким „письменним", як тепер. Виконував те, що йому розумніші казали. На „Українську Трибуну" ні ми, волиняки, ні брати галичане нарікати не могли. Польська влада навіть закрила цю газету. В 1922 році Певний з групою українських журналістів працював у газеті „Варшавское Ехо", яка була органом бльоку меншостей, отже й жидівської меншости, і це не перешкоджало Певному добре там заробляти—тоді він і „жидівськими" грішми не гребав... Вмерло „Ехо"—пішов Певний до газети „За Свободу", яка в часі виборів була проти бльоку меншостей і підпирала лісту № 22. Там п. Певний цілий свій досвід віддав на те, щоб направити підупалу господарку цього органу російської національної думки. Про позитивні наслідки цієї роботи він сам любив усім оповідати, але чогось нові працедавці його не схотіли. Пішов Певний... до Митрополита Діонисія... Що дивуєтесь, читальнику? Так — до Митрополита Діонисія! Діставав там більше ніж найвижчий з урядовців Синоду, але й там з часом його... не схотіли. А як працював!!! Та тож він спроваджував аж з-за кордону російські книжки рекламував їх, продавав на „кресах", бачите, ширив... І книжки, продавав, і друкарнею відав і навіть вино розливав по пляшках... Не схотіли його, то він почав процесуватися. Правда, в суді нічого не вскурав, зате, почавши „Ниву" видавати, почав на Митрополита з усієї сили нападати. Тепер він у „Ниві" й на кацапів нападає, й на українців, які йому не подобаються. Тепер він такий майстер на ревеляції, що навіть недавно викрив, що Синодальний Склад російські книжки поширює.

Така вже в його вдача. Непевна людина й непевний з п. Певного редактор, але — певний хамелеон.

Ковельчанин

БЕЗ ПОЯСНЕНЬ.

До Хвальної Редакції газети „Українська Громада"

Ласкаво прошу не одмовити дати місце в Вашому часописові отсій моїй заяві:

В „Українській Ниві" Ч. 74 в справозданню про конференцію українських націоналістів в м. Ковлі в склад Виконавчого Бюра внесено моє призвище. Сим подаю до загального відома, що хоча до складу Виконавчого Бюра було мене вибрано, але я рішуче відмовився, про що 18.XII. 1927 р. подав письменну заяву як до Голови Вик. Бюра, так і до редакції „Української Ниви".

Дивуюсь, через що моє призвище вміщено в складі Виконавчого Комітету.

Крім того зміст моєї промови в „Укр. Ниві" цілком змінений.

В своїй промові я закликав до створення єдиного українського національного фронту, починаючи від найлівіщих угруповань, які стоять на національній платформі і кінчаючи найправіщими укр. групами та взивав до залишення сепаратних виступів підчас виборів і припинення полеміки між всіма органами національного напрямку.

Д-р. Петро Рощинський.
22.XII.-1927 р.

Що діється в світі.

ХТО ВИНЕН В КИТАЮ?

Трудно собі уявити щось страшнішого, як теперішні події в Китаю. Розбитий на більші й менші групи китайський народ, під'юджуваний ріжними чужими державами, проливає ріки крови у братобивчій війні. Величезні китайські армії пересувають вздовж і вопе-рек величезні простори китайської землі, оставляючи за собою знищення, нужду, голод, всякі епідемії, руїну. Цілі величезні околиці з міліонами населення загрожені голодом. Люде покидають свої знищені оселі і цілими масами мандрують в напрямі околиць, де надіються найти захист перед голодовою смертю.

Братовбивча війна набірає що раз більшої гостроти, а останні комуністичні повстання, в яких комуністи вирізують масами невинних людей, викликають такі самі різні комуністів, коли їхні повстання здушуються.

Ще не так давно ми чули, як занепокоїлись були китайськими справами чужі держави. Тепер вони вже спокійніщі. Тепер китайці їм не страшні, бо мордуючи себе взаїмно, вони не залишили в спокою якраз тих, проти кого були повстали, хто є головним виновником всіх бід Китаю—т. е. оті чужі держави, що як павуки обмотали Китай своїми страшними сітями.

Китай вже не страшний. Власними руками китайці до решти руйнують свої сили. Тепер ізза нього задираються чужі держави між собою, зокрема Рад. Союз і Англія Як всю вину за китайські події звалювано на Рад. Союз, так тепер за боротьбу з комуністами Рад. Союз звалює вину на Англію, а Чічерін сипить по її адресі дуже значучі погрози. Ворожбити ворожать навіть війну між тими двома державами вже в 1928 році. Обвинувачують себе, але на ділі одні й другі однаково відповідальні за море крови і сліз китайців. А їх помішниця—це темнота китайців,—це розбиття 400 міліонового народу на ріжні групи, що служать спільним ворогам китайського народу. Оте розбиття і є головною причиною, що такий величезний нарід власними руками себе руйнує і копає гріб свому визволенню.

Литовсько-польський спір.

В Женеві нібито зліквідовано литовсько-польський спір, але тепер виявляється, що до цього ще далеко. Фактично тільки знесено між тими двома державами стан війни і Польща визнала Литву. Натомість сам вузол спору—справа Вільна—осталась далі в такомуж стані, як була. Литовський премієр пояснює женевську постанову так, що ніби то й Рада Амбасадорів признала права Литви до Вільна, Зі свого боку заявив, що Литва не зрікається Вильна і далі буде добиватися прилучення його до Литви. Вольдемарас надіється, що ця справа полагодиться корисно для Литви, коли—і то вже скоро—прийде до ревізії східніх границь Німеччини. Зрештою справа Вільна буде ще темою переговорів між Литвою і Польщею і від висліду тих переговорів залежатиме остаточне зліквідовання конфлікту.

Більшовицький обсерватор при Лізі Націй.

Часописи подають, що на просьбу московського уряду в скорім часі має бути призначений постійний обсерватор СРСР при Лізі Націй в Женеві, на що великі держави ніби дали вже свою згоду.

Виробляють гази.

Московський більшовицький уряд затвердив нові кредити в сумі 450,000 рублів на будову хемічної лябораторії, в якій вироблятимуть трійливі гази.

Бідний Троцький.

Газети подають, що боючись чрезвичайки (Г.П.У.), яка за ним пошукує, Троцький весь час зміняє своє помешкання. Місце його перебування знають лише найближчі приятелі.

Ріжні вісти.

— Згідно з польськими статистичними даними, на день 10 грудня ц. р. в Польщі було зареєстрованих 140 000 безробітних, з того 33 тисячі жінок. Скільки було нереєстрованних, то про це знають хіба самі безробітні.

— В польській армії є 63 генералів.

— З 31 січня 1928 р. мають знести військову контролю великих держав в Австрії.

—В с. Кнотовщині на Поліссі, вовк схопив 10 літню дівчинку й поволік до лісу. Дівчинку відбили поліціянти, але вона так перолякалась, що незабаром померла.

— Радянський уряд переслав Литві документи Люблинської унії в 1569 р., які знаходились в Росії.

— У Львові поліція сконфіскувала в якогось Майтелеса скриню золота і срібла. Майтелес скуповував золото і срібло і мав нібито нелегально вивозити його до Німеччини.

— До одного господаря в Вольгощі на Поморрю вернув бузьок та заквартирувався на своїм давнім місці. Чим це пояснити невідомо. Мабуть посварився й розійшовся зі своєю бусликою.

— В Кравиці (Румунія) вибухли військові склади; від пожежі згоріло 50 домів, згинуло двох жовнірів. Є багато раненних.

— У Штутгарті факір То Ка дав себе закопати в скляній трумві і видержав в стані пів-смертельного сну 120 годин, але втратив ваги 10 кільо. Він має 51 роки і такий експеримент повторяв у свому житті уже втрете.

— На полудневій півкулі неба появилась нова комита з головою зірки другої величини і хвостом на 3 ступені. Комета посувається до сонця в напрямку північної півкулі світа. Назвали цю комету вже „Скеллеруп-Марістани".

ЮВИЛЕЙ О. КОБИЛЯНСЬКОЇ В КОЛОМИЇ.

Коломия готовиться на день 2 ого січня 1928 р до великого свята, а саме до відсвяткования та гідного привитання Достойної ювилятки, яка в той день приїде з Чернівець до Коломиї.

Маємо надію, що гостина довго небаченої Вп. Письменниці на галицькій землі притягне до Коломиї богато гостей та делегацій з найдальших сторін і що це свято не буде льокальною маніфестацією для Шановної Гості за її великі заслуги для нашої нації.

Початок святочного концерту о год. 5-ій по пол. а потім коморс за відповідною оплатою. Нічліг делєгаціям запевнений. Привіти та зголошення в справі нічлігу та участи в комерсі приймає Редакція „Жіночої Долі" в Коломиї вул. Нова 1 до 30.XII с. р.

Комітет.

Виборчі справи.

Генеральним виборчим комісаром призначено віцеміністра юстиції Цара.

При адміністраційному відділі воєвідства утворено на час виборчої акції спеціяльний реферат для справ виборчих.

Головами окружних виборчих комісій призначено слідуючих осіб:

округа 56 (повіти: ковельський, любомльський, володимирський і горохівський) суддя Ришард Гроховскій;

округа 57 (пов.: луцький, рівенський і костопольський) — суддя Окр. Суду в Луцьку Адам Бобковскі;

округа 58 (пов.: кремянецький, дубенський і здолбунівський) —мир. суддя Анастасій Щенсний—Токаржевські-Карашевіч.

Виборчі комісарі. — Волинський воєвода представив на затвердження Мін. Внутр. Справ слідуючих кандидатів на виборчих комісарів: округа 56— Ян Косцьолек — заст. старости в Ковлі; округа 57— Веслав Стальони - Добржаньскі — радник воєвідства в Луцьку; округа 58 — Гіполіт Непокульчицкі — староста кремянецький.

Готуйтесь до виборів! Закладайте гмінні й обводові українські виборчі комітети.

Листи до Редакції.

Шановний добродію
Пане Редакторе!

В газеті „Українська Громада", яку Ви редагуєте, в 44 номері було вміщено кореспонденцію під заголовком „Скарга на священника". Прочитавши цю скаргу я мав би бажання вияснити цю справу. Прошу Вас, на підставі діючих законів про пресу змістити отсього листа. В зазначеній скарзі все спочатку до кінця пронизкруто одною брехнею. Отже мене страшенно дивує, як кореспондент маючий зі мною особисті рахунки міг так нагло брехати, будучи навіть членом Луцького Церковного Комітету. Так наприклад, приписує мені ніколи небувалу бійку, та ще й на вулиці, що являється тільки видумкою та брехнею автора. З випадком, який трапився біля церкви 29.V цього року з С. Бондарчуком, автор видко дуже мало знайомий, бо вже так забрехався, що аж перебрав міру, але це для нього не первина. С. Бондарчук вперше на сході не був і ніякого голосу за маляра не подавав, а зайшов п'яним на цвинтар та почав лаяти присутніх уповноважен. Саву Гринича та церковного старосту (матерними словами). Колиж я просив перестати та йти додому, тоді Бондарчук такимиж словцями вилаяв і мене, після чого Бондарчука при допомозі С. Гринича та сільського старости удалось випровадити за огорожу. Ніяких побоїв Бондарчук не отримав (як писав автор). І те що будьто Бондарчук звертався до фершала за порадою також брехня, бо не Бондарчук шукав фершала, а останній шукав Бондарчука, щоб хоче чим небудь укусити мене, маючи зі мною особисті рахунки, що можуть ствердити сотні свідків. Сам Бондарчук на духовному слідстві виявив ту брехню, яку писав фершал, а разом з тим і автор в своїй лікарській інформації а також і газеті.

Священник Іоанн Кічановський
м. Костополь
24 XII 27 р.

Від Редакції Вміщуючи повище спростовання завважуємо, що

дайте проти о. Кічановського зложений з відписів листів і жалоб до Укр. Церк. Комітету й инших установ, які до допису були долучені. Так що цим спростованям справа з певністю не вичерпується.

Не спішіться їхати за море.

(Лист з Аргентини еміґранта з с. Гнидава, гм. Полонка, Луцького повіту).

До Хвальної Редакції „Українська Громада“ в Луцьку.

Не одкажіть помістити в Вашому часописові моїх кілька слів про життя за морськими водами українського народу. Одержуючи в цій далекій чужині Ваш часопис, мені і рівнож всім нашим українцям, що находяться в Аргентині дуже приємно і сумно читати, про сумні новинки з краю, що знищила вода і т. д. Але хочу написати і звідсіль декілька слів до наших братів в краю.

Вже не раз було вам, люди добрі, писано, щоб ви не виїзджали з домів, не нищили своїх господарств, не опустошували свого рідного краю. Бо в чужині далекій треба марно пропасти. Бо осьде з нашим людом не лічаться, доступу не маємо нігде. Тисячі нашого українського люду валяється, блукається без прихильности. Є багато, що валяються в чужині по неволі, а є багато, що з роскоши приїхали терпіти ті тяжкі муки. Ви вірите листам, що хто небудь пише, що дуже живе добре та роскішно, а ще й до того пришле кілька долярів до родини, або жінки. Не зважайте на ті листи, та на доляри. Доляри лакома річ, але на них треба тяжко працювати, аби їх заробити, та ще нема де заробити. Коли стане хто до виплаканої роботи, то поробить кілька день тяжко та важко без одпочинку по 18 годин, а то і 25 годин, а потім викинуть з роботи. Дістане декілька грошів то сам не знає, що з ними зробити. Бере тай шле до краю. А в краю це й манить.

Люди добрі, обдумайтесь, не нищіть своїх тісних кутків, не марнуйте діток своїх нещасних, не вкорочуйте їм віку. Нехай вони ростуть уріднім українськім краю. Кажу вам щиру правду, що тисячі братів наших пропадає без своїх хат і без куска хліба. Не один з них покидає жінку, діток малих, а сам себе губить, вбивається, або топиться. Нещасні жінки з сиротами валяються, п невіряються без жадних приютів. Сам переконаний на свої очи, що діточки ці, загублені своїми батьками ходять по сміттях, збирають кусочки п цвілого хліба. Пора-б схаменутись і про краще життя вдома подумати.

Іван Вовчук.

Беріссо, 5.XI 1927 р.

Ліквідація допомогової акції на потерпівших од повені в Галичині. „Пшегльонд Волиньскі“ повідомляє, що польський Центральний Комітет допомоги жертвам повені в Варшаві (урядовий) встановив слідуючи терміни для ліквідації цеї акції: 15 січня 1928 р.—остаточний термін ліквідації Повітов. Допом. Комітетів, 1.II—ліквідація Воєв. Комітету, 1.III—пленарне засідання Центр. К-ту в Варшаві.

Якось скоро надопомогали бідним людям ті комітети. Відомо, тим, що досі зібрано на тих, що потерпіли од повені, ледве заспокоєно трохи перші потреби жертв повені і не допущено таким чином до голодової смерти багато тисяч людей. Але і тепер ще нужда там велика, а весна, передновок поставить знов справу голоду руба. Тому то тим більшу допомогову акцію повинні розвинути українські комітети, які повинні повстати тепер і там, де досі влада їх забороняла. Тепер хіба перешкод для цього не буде.

На допомогу жертвам повені в Галичині. Громадяне с. С[illegible] гміни на Дубенщині зл[illegible] ріжними біжжам: по 20 фунтів: О. Самілюк, П. Олексюк, Ф. Лихочвор, К. Слісарчук, Ю. Луцюк, П. Бляхар, М. Березюк, Л. Хомюк, Д. Кондратюк, П. Стецюк, С. Кондратюк, Т. Петрук, О. Карпович, К. Стецюк, А. Усик, І. Геровський; 15 фунтів:—Р. Рудий; 13 фунтів:—Я. Дмитрук; по 10 фунтів: П. Тарасюк, В. Панасюк, А. Костюк, К. Кондратюк, Ф. Дмитрук, Т. Стецюк, І. Василишин, Л. Дмитрук, Т. Усик, А. Стасюк, Ц. Бродський, П. Костюк; по 8 фунтів:—Т. Стецюк, К. Марчук; по 6 фунтів:—В. Дмитрук, Г. Кондратюк, Я. Дмитрук, Т. Кондратюк, С. Остапюк. Н. Ніпрук, Д. Стасюк, П. Мельничук, Т. Романюк, М. Тарасюк; по 5 фунтів: — Л. Яконюк, В. Мацієвський В. Стецюк, Н. Харчук, И. Стецюк, А. Стецюк, І. Дмитрук, О. Остапюк, Н. Гелета, М. Гелета і М. Тарасюк; по 4 фунтв: К. Харчук, Н. Бродський, М. Гордіюк, М. Хомюк, О. Панасюк; 2 фунти:—І. Дмитрук; грішми зложили: О. Стецюк—1 зол., В. Українчук—1, І. Березовський—1, І. Бондарук—50 грошів, П. Ніпрук—50, І. Мулько—50, Гершко—40, В. Хомицький—30, К. Хомик—15 гр. На гроші ця збірка дала 86 зол. 75 гр., яку то суму отримала наша Редакція і пересилала по належности.

НОВИНКИ.

УВАГА! З дня 28. ц. м. Редакція й адміністрація „Укр. Громади“ переноситься до нового помешкання близше до центру міста. Нова адреса: Луцьк, Алеї Болеслава Хороброго 18.

З цього числа „Українська Громада“ виходитиме двічи на тиждень—в четвер і в неділю.

Ще один польський виборчий свисток. Польські газети подають, що кореспондент краківського „Ілюстр. Кур'єра Цодзенного“ якийсь Раппапорт зголосин до влади декляраціо про намір видавати в Рівному тижневик п. н. „Глос Волиня“.

Новий староста. Заступник старости в Ковлі Бонковіч призначений керовником староства в Любомлі.

Залізничної підвишки не буде. Як інформують з урядових кол, підвишки залізничої тарифи з 1 січня 1928 р. не буде. Ціни залізничих білетів лишаються без змін.

Переходять на хуторі. Окружна Земська Комісія в Луцьку затвердила внесення про комасацію (перехід на хуторі) с.с. Мала Осниця, Озерки, Хорлупи і Зарічча, луцького пов., с. Вулька Підгороденська, ковельськ. пов., с. Вел. Рикані, дубенського пов., с. Борщівка, костопольського пов., с.с. Якимівці, Вел. Окняни і Краснолука, кремянецького пов.

З просвітянського життя Волині.

— В с. Скулині. ковельського пов. заходами місцевого аматорського гуртка відбулось Шевченківське свято.

— 11 ц. м. відбувся в Володимирі з'їзд представників філій і читалень Володимирської „Просвіти“.

— Нові філії „Просвіти“ відкрито в с. Орищі, горохівського пов. і с. Витомирі, луцького пов.

Зниження процентової стопи. Максимальну процентсву стопу, яку можуть побирати приватні банки, обмежено з 15 грудня ц. р. до 12 проц. на рік.

Про векслі зперед ліпня 1914 р. Польський уряд має видати роспорядження, на підставі котрого будуть зліквідовані векслі виставлені перед 30 липня 1914 р. Дотепер термін цих векслів постійно відрочувався на основі мораторії Остаточний термін мораторії кінчиться 31 грудня ц. р.

Срібні 5 золотівки. Польща в скорім часі має намір пустити в обіг срібні 5 золотівки, які вже відбиваються.

Морози. Сильні морози, що почались були від тижня і в нас на Волині та доходили до 16-18 степенів, а панують майже в цілому світі. Газети повідомляють, що в Сибірі морози досягають 52 степенів нижче нуля по Ц. Пташки замерзають на лету. Серед населення сила жертв. У Франції, Німеччині і Швайцарії морози від 12-17 ст.— Виходить, що віщування, що ця зима має бути гострою—збуваються. Це тільки початок, а що то далі буде?—Для бідних людей це нова правдива біда.

Не лишайте дітей вдома без опіки. В с. Вербень, боремельської гм. на Дубенщині, діти. яких лишено самих вдома, бавились сірниками і запалили постіль в хаті. Вибухла пожежа, яка обняла ціле господарство, а потім перекинулась на сусідні будинки. З димом пішло 5 господарств.

З кримінальної хроніки Волині.

— В с. Ст. Вижва, сиденської гм., ковельського пов., Андрій Маркевич, 29 років, убив дівчину Гаврилюк, 18 років, за те що вона не хотіла вийти за нього заміж. Маркевича арештовано.

— В с. Колодежі, чаруківської гм., луцького пов. невідомі злочинці вбили Ів. Шмаля. Причини невідомі.

— В с. Бронниках, рівенського пов. вбито селянку Катерину Яремчук і двох її дітей: 12 літнього Миколу і 9 літню Настю. Поліційне доходження виявило, що вбивства доконали в цілі зиску на грунті поділу господарства Зигмунт Козловський, Онуфрій Вашай і Василь Лазарчуки з намови старшого сина замордованої Василя Яремчука. Вбивців заарештовано і передано в роспоряджоння судової влади.

Біржа на 27.XII.: доляр америк. 8·88, золото руб. 5—23·50 зол.

Ціни на збіжжа за пуд.: жито — 5·90, пшениця—7·80, ячмінь 5·30. овес— 5·10, гречка—5·80., просо—7·00, рілак—11·50, лянка—11·00, вика 4·75 хвасоля—7·50, горох—7·50, мак—17·00 картоплі—1·20.

ПОШТОВА СКРИНЬКА.

— А. Ковальчук, Стрільче. 3 зол. про які пишете не одержали досі. Часопис висилаємо з 1.XII.

— Філія „Просвіти“ в Вуркачах і Ів. Гах, с. Вербовець. Часопис висилаємо. Чекового конта П. К. О не маємо. Гроші висилайте звичайним перекавом.

— Павло Кухарчук, Здолбунів. До нового року належиться 5 50 зол. Адресу змінили.

Видавець М. Черкавський

Drukarnia P. Richtera Łuck

Відповід. редактор С. Вишнівський.